

Översikt

[Identifikation]

Viktigt fastställa identitet

Det är viktigt att fastställa varje vårdtagares identitet för att kunna garantera trygghet och säkerhet i alla kontakter med vårdgivare. Den som utför en medicinsk åtgärd är skyldig att varje gång förvissa sig om vårdtagarens identitet. Kontrollen ska ske mot en godkänd legitimationshandling, att personens identitet inte går att fastställa innebär inte att patienten kan nekas nödvändig vård. Under pågående slutenvård räcker det med att vårdpersonalen förvissas sig om patientens identitet muntligt samt genom kontroll av ID-bandet.

Anledningen till kravet på identitetskontroll är att det förekommer patienter som när de anlitar hälso- och sjukvård använder annan persons identitet helt medvetet. Förhållandet medför att en patientjournal eller annat vårdokumentationssystem kan komma att innehålla medicinska data om fel person eller att väsentliga uppgifter kan komma att saknas om personen. Förutom att det strider mot patientdatalagen förorsakar detta risk för att patient kan få fel vård och behandling, samt att medicinska och andra komplikationer kan uppkomma för den enskilde och för den person som vederbörande uppger sig att vara. Falsk identitet uppges i första hand vid vård, undersökning eller behandling av sexuellt överförda sjukdomar, andra sjukdomar som anges i smittskyddslagen, aborter och inom psykiatri.

En person har rätt att vara anonym i vården endast vid provtagning för hiv, förutsättningen är dock att han/hon har begärt anonymitet. Rättigheten är alltså inte generell vid sådan provtagning. Vid ett positivt svar ska uppgifter om patienten föras in i patientjournalen under fullständigt personnummer och namn. Vårdtagare kan i vissa fall ha skyddade personuppgifter, de måste dock kunna identifiera sig när vården så kräver.

Identitetskontroll

Vid alla hälso- och sjukvårdsinrättningar eller motsvarande ska det finnas fastställda, säkra rutiner för identitetskontroll av patienter. Särskilt vid mer integritets- och sekretesskänslig vård är det viktigt att den identitet som patienten uppger verkligen är riktig. Om inte patienten redan är känd, ska identitetskontrollen ske genom att vederbörande får legitimera sig. Detta innebär dock inte att patienten annat än i undantagsfall måste kunna legitimera sig för att få vård. Vid steriliseringar där det finns vissa formella krav för att få åtgärden utförd, exempelvis att man är bosatt i Sverige, måste man veta säkert vem det är som är föremål för ingreppet. Detsamma gäller när man utfärdar vårdintyg eller intyg som patienten ska använda i något rättsligt sammanhang.

Genomförd identitetskontroll ska alltid dokumenteras. Kan patient inte legitimera sig ska av anteckning i journalen framgå om identiteten är styrkt på annat sätt än genom identitetshandling eller om man är osäker på identiteten.

Barn

När det gäller vård av barn bör den vuxna person som har fört barnet till vårdinrättningen kunna legitimera sig. Om den vuxne inte är barnets vårdnadshavare måste denne också kunna göra troligt att han/hon har vårdnadshavarens uppdrag att ansvara för barnet. I akuta situationer måste barnet naturligtvis få vård även utan vårdnadshavarens medgivande.

Utländska medborgare

EU-medborgare med uppehållsrätt i Sverige samt icke svensk medborgare eller nordisk medborgare med uppehållstillstånd i Sverige är normalt folkbokförda och kan i allmänhet uppvisa godkänd identitetshandling. Det kan dock förekomma att en icke svensk medborgare som erhållit svenskt personnummer saknar godkänd identitetshandling. I sådana fall rekommenderas att vårdgivaren informerar personen/patienten om att denne har möjlighet att beställa ett personbevis hos Skatteverket som denne kan ta med sig tillsammans med sitt hemlandspass eller främlingspass för att underlätta identitetskontrollen vid den första kontakten med vården.

Asylsökande och personer som vistas i landet utan tillstånd (papperslösa)

Vuxna asylsökande och personer som vistas i landet utan tillstånd (papperslösa) har under vissa förutsättningar tillgång till subventionerad hälso- sjukvård och tandvård. Detta gäller vård som inte kan anstå, mödrahälsovård, vård vid abort, preventivmedelsrådgivning samt en hälsoundersökning. Asylsökande och papperslösa som inte fyllt 18 år har tillgång till vård på samma villkor som barn som är bosatta här.

För asylsökande utfärdas ett så kallat LMA-kort av Migrationsverket. LMA-kortet är inte ett ID-kort. Kortet visar att innehavaren är asylsökande under det namn som anges på kortet.

Papperslösa kan inte bevisa att de saknar tillstånd att vistas i landet. Detta är normalt inte heller något som en vårdgivare kan kontrollera. Den vårdökande måste inte legitimera sig men bör av patientsäkerhetsskäl uppge namn och födelsedatum.

Godkända identitetshandlingar

För godkända identitetshandlingar, se www.skatteverket.se eller www.polisen.se

Revideringsdatum:

2017-05-19

Reviderad av:

Anna Åberg, förbundsjurist, Sveriges Kommuner och Landsting, Stockholm

Manusförfattare:

Eva Plym Forshell, personuppgiftsombud, Enheten för informationssäkerhet, Region Skåne

Faktagranskare:

Carita Fallström, jurist, Vårdförbundet